

**Elämäni
kunnossa**
By Iisalmi

Iisalmen liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma

Sisällys

LÄHTÖKOHTIA

Suunnitelman tavoitteet ja toteutus.....	3
Mitä ovat ”liikuntaolosuhteet”?	4
Kuntien liikuntapalveluiden lainsäädännöllinen kehikko	5
Olosuhdetyön organisointi lisälmissä.....	7
Kuntien olosuhdetyön haasteita	6

NYKYTILANTEEN TARKASTELUA

Keskeiset olosuhdeinvestoinnit 2010-2022	9
Nykyinen olosuhdeverkosto lukujen valossa	10
Poimintoja asukaskyselyn tuloksista	11
Poimintoja seurakyselyn tuloksista	12
Nykytilan kokonaisarviointi SWOT-tarkasteluna	13

KEHITTÄMISTYÖN SUUNTAVIIVAT 2022-2030

Suunnitelmakauden päätavoitteet	15
Toimenpiteet / Omatoimisen liikunnan olosuhteet.....	16
Toimenpiteet / Seuratoiminnan ja ohjatun liikunnan olosuhteet	17
Toimenpiteet / Toimintatapojen kehittäminen.....	18
Isot liikuntapaikkahankkeet aikajanalla	19
Kehittämissuunnitelman vienti käytäntöön.....	20
Yleiset linjaukset liikkumisympäristöön, liikuntapaikkoihin ja niiden käyttöön.....	21

lisalmen liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma

Tekijät: Suunnitelmatyön ohjausryhmä sekä vastuukonsultit Jan Norra ja Ari Karimäki // North Sport Consulting Oy

Ulkoasu ja taitto: Pirjo Uusitalo-Aura // North Sport Consulting Oy 2022

Valokuvat: lisalmen kaupunki

Suunnitelman tavoitteet ja toteutus

lisalmen kaupungin toiminta-ajatuksena on huolehtia asukkaiden hyvinvoinnista ja vahvistaa koko seudun kilpailukykyä ja vetovoimaa. Vuonna 2022 päivitetty strategia korostaa elinvoimatekijöiden lisäksi vetovoimaisuutta, seudullisuutta, toimivan ja turvallisen ympäristön rakentamista sekä aktiivista hyvinvoinnin ja osaamisen kehittämistä. lissalmissa ennakoivan hyvinvointityön yhtenä tavoitteena on mahdollistaa ja tukea kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia rohkaisten harrastamaan monipuolisesti sekä kulttuuria että liikuntaa. Tästäkin syystä liikuntaolosuhteiden kehittäminen on koko kaupunkiohjausryhmän yhteinen asia – yli hallintokuntien tapahtuvassa vuorovaikutuksessa liikuntaolosuhteita tarkastellaan moniulotteisesti eri käyttäjäryhmien ja käyttömahdollisuuksien näkökulmat huomioiden. Tämä laadittu liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma tukee kaupungin strategiaa ja linjaa liikuntapalvelujen ja -olosuhteiden kehittämistyötä tuleville vuosille.

Asiakirja laatimistyön tukena on toiminut North Sport Consulting asiantuntijayritys. Suunnitelman laatimisprosessin eteneminen ja vaiheistus on kuvattu alla. Tehdyn suunnitelman sisältövalinnasta on vastannut ohjausryhmä, jonka jäsenet on esitelty ohessa.

Ohjausryhmän jäsenet:

Tiina-Liisa Liukkonen	Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja
Olavi Haanketo	Teknisen lautakunnan puheenjohtaja
Kirsi-Tiina Ikonen	Toimialajohtaja, sivistys- ja hyvinvointitoimiala
Kari Nissinen	Toimialajohtaja, tekninen toimiala
Jyrki Könttä	Kaupungininsinööri, kadut ja ympäristö -vastuualue
Petri Himanen	Viher- ja liikunta-aluepäällikkö, kadut ja ympäristö -vastuualue
Pekka Partanen	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelu

Ohjausryhmän lisäksi asiakirjan laatimisprosessiin ovat osallistutettu kyselyn muodossa kuntalaiset, kaupungin henkilöstö ja luottamushenkilöt, koululaiset ja liikuntajärjestöt. Kyselyn tuloksista on saatu hyödyllistä tietoa mm. palvelujen nykytilanteen tarkasteluun ja mihin suuntaan liikuntapalveluja ja -olosuhteita tulisi tulevana vuosina kehittää. Suunnitelman keskeiset toimenpiteet huomioidaan vuosittain hyväksyttävässä talous- ja toimintasuunnitelmassa ja seurataan käyttötaloussuunnitelman- ja tilinpäätösten yhteydessä. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa. Kiitokset kaikille prosessiin osallistuneille!

Ohjausryhmä

HELMIKUU 2022

- Selvitys- ja suunnitelmatyön käynnistys
- Prosessin työ-/ohjausryhmän nimeäminen
- Konsultin valinta prosessin asiantuntijatuksi
- Ohjausryhmän käynnistyskokous

1. ORIENTOITUMINEN JA ORGANISOITUMINEN

MAALISKUU 2022

- Osallistamiskyselyiden toteutus
- Saatu kyselyaineisto:
- Asukaskysely n=288
- Lasten ja nuorten kysely n= 230
- Seurakysely n=25
- Henkilöstö- ja luottamus- henkilökyselely n= 98
- Tilannekuvan työstäminen / 2 ohjaryhmäkokousta

2. TILANNEKUVAN LUOMINEN

HUHTI-TOUKOKUU 2022

- Suunnitelman taustatietojen kokoaminen (investoinnit, palveluverkko) & asiakirjaluonnoksen tekeminen
- Tavoitteiden ja toimenpidevalintojen työstöä / 2 ohjausryhmäkokousta

3. TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN MÄÄRITTELY

KESÄ-SYYSKUU 2022

- Suunnitelma-asiakirjan sisällön viimeistely & taittotyö
- Ohjausryhmän päätöskokous
- Luottamuselinkäsittelyt

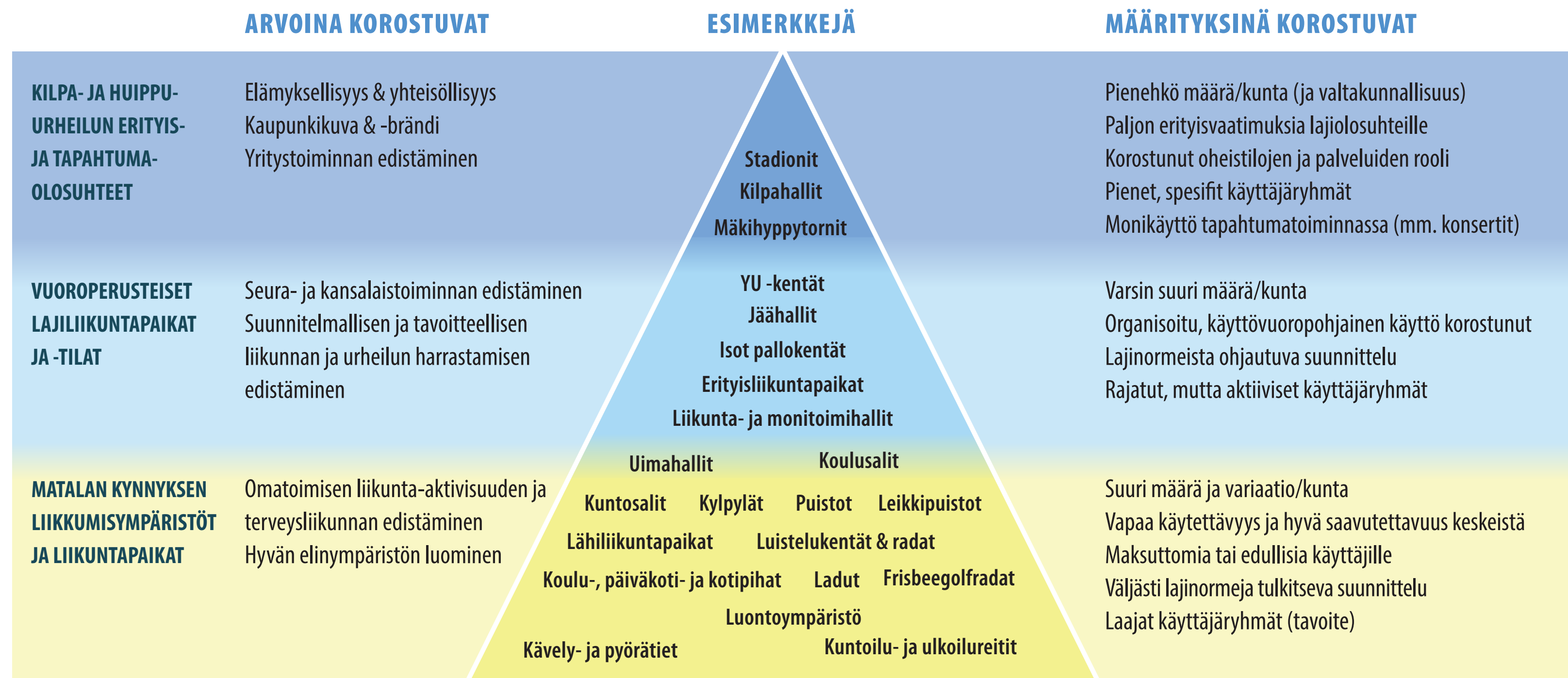
4. SUUNNITELMA OHJAAVAKSI ASIAKIRJAKSI

Mitä ovat liikuntaolosuhteet?

Perinteinen ”liikuntapaikka” -käsite kuvaa huonosti sitä laajaa paikkojen, ympäristöjen ja olosuhteiden kokonaisuutta, joissa fyysinen aktiivisuus erilaisina liikkumis-, liikunta- tai urheilusuorituksina tapahtuu. Tässä kehittämissuunnitelmassa puhutaan tästä syystä liikuntapaikan sijaan liikuntaolosuhteista. Käsitevalinnalla halutaan suunnitelmassa ohjata eri toimijatahojen ajattelua laaja-alaisempaan suuntaan ja edesauttaa poikkihallinnollisten ja muiden organisatoristen raja-aitojen ylittämistä yhteisessä kehittämistyössä.

Liikuntaolosuhteiden laajan kokonaisuuden hahmottamiseen, jäsentämiseen ja havainnollistamiseen on suunnitelman laatimisprosessissa hyödynnetty alla olevaa kuvaustapaa. Kuvaustavalla halutaan tehdä näkyväksi myös eri olosuhdekategorioihin liittyviä erilaisia arvopäämääriä.

Suunnitelman sisällössä kuvion luokittelua on edelleen pelkistetty ”Omatoimisen liikunnan olosuhteisiin” (”pyramidin alaosa”) sekä ”Organisoidun liikunnan ja urheilun olosuhteisiin” (pyramidin keski- ja yläosa”).

Kuntien liikuntapalveluiden lainsäädännöllinen kehikko*

LIIKUNTALAKI (10.4.2015/390)

Liikuntalaki antaa kunnille toimintavelvoitteen - yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Liikuntalain kokonaisuudistus v. 2015 toi mukanaan myös yhteistyövelvoitteen: kunnan lakisääteisten tehtävien toteuttaminen tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä. Liikuntalain arvopohjassa on keskeistä yhteiskunnan hyvinvointipolitiikan tukeminen liikunnan avulla. Tavoitteena on selkeästi liikuntaharrastuksen laajentaminen myös uusiin ja liikunnallisesti passiivisiin väestöryhmiin.

KUNTALAKI (10.4.2015/410)

Kuntalain mukaan ”Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.”

Liikunta on selkeästi yhteydessä ihmisten työkykyyn, terveyteen ja sitä kautta myös koko yhteiskunnan hyvinvointiin. Liikunta on siten hyvinvointipolitiikan väline ja sillä on merkittävä rooli kuntalaisten työkykyyn ja terveyden ylläpidossa.

Kunnilla lakisääteinen velvoite luoda ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia edistävän liikunnan edellytyksiä ja olosuhteita

TERVEYDENHUOLTOLAKI

(30.12.2010/1326)

Terveydenhuoltolain mukaan kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Terveydenhuoltolain ja uuden liikuntalain yhteistyövelvoitteet tukevat tältä osin hyvin toisiaan.

PERUSTUSLAKI / SIVISTYKSELLISET OIKEUDET (11.6.1999/731)

”...Julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen.. mahdollisuus kehittää itseään varallisuuden sitä estämättä.”

* Muokattu lähteestä: Kuntaliitto / Liikunnan asema lainsäädännössä

Liikuntalosuhdetyön organisointi lisäalnessa

Tekninen jaosto

TEKNINEN LAUTAKUNTA

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Hyvinvointijaosto

TEKNINEN TOIMIALA

SIVISTYS- JA HYVINVOINTI -TOIMIALA

TOIMITILAT

- Tilahallinta ja rakentaminen
- Kunnossapito
- Kiinteistöhoito

KADUT JA YMPÄRISTÖ

- Suunnittelu
- Rakentaminen ja liikennealueet
- Viher- ja liikunta-alueet

MAANKÄYTTÖ JA ASUMINEN

- Kaavoitus
- Tonttipalvelut
- Kaupunkimittaus
- Rakennusvalvonta

KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

- Yhteistyö teknisen toimialan kanssa liikuntatilojen ja alueiden suunnittelussa, kehittämisessä ja ylläpidossa
- Liikuntatilojen ja alueiden käytön ohjaus
- Kohdeavustukset
- Järjestöyhteistyö

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksen tilojen yhteydessä olevien liikuntaolosuhteiden suunnitteluun osallistuminen

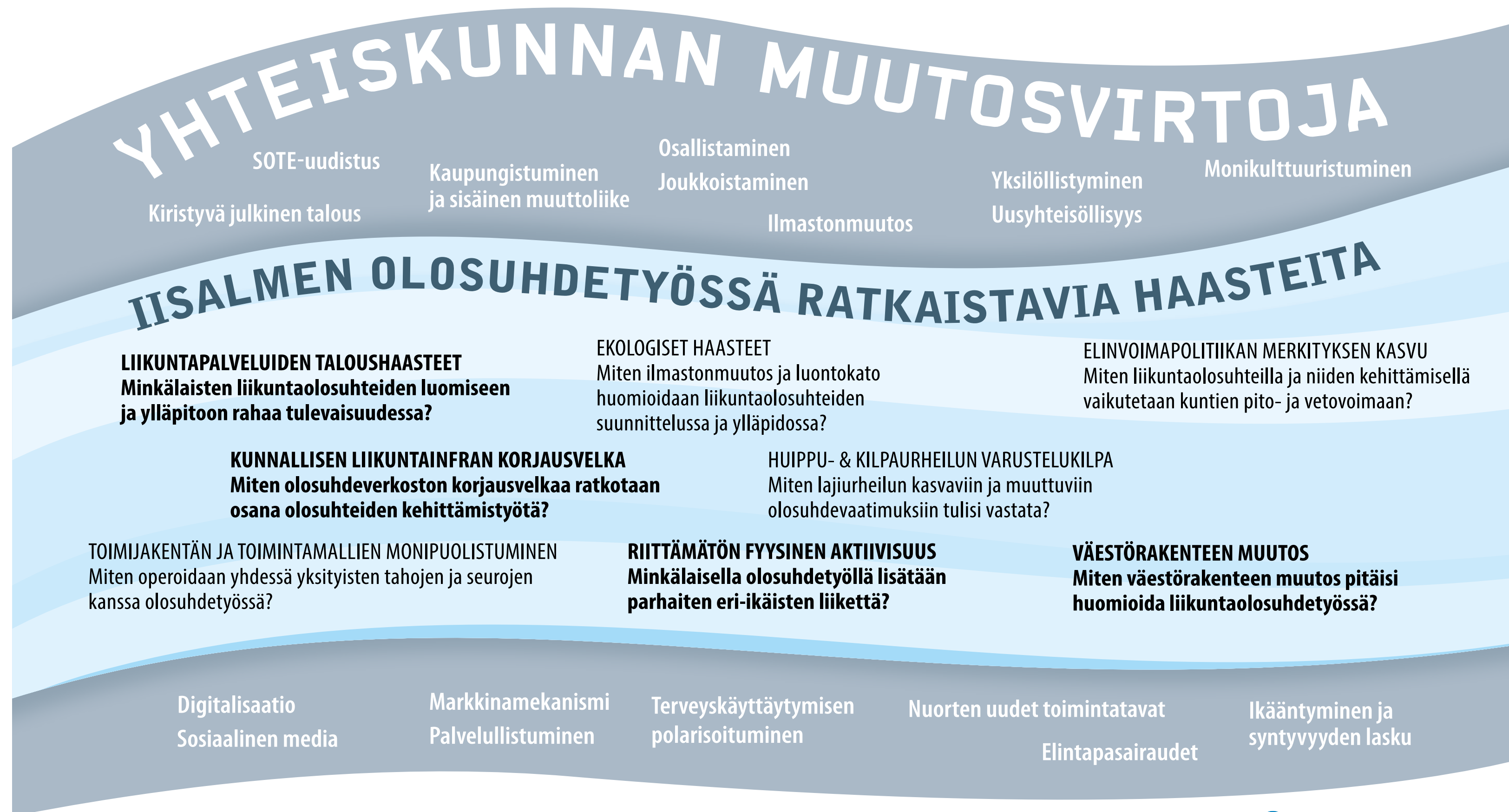
PERUSOPETUS JA LUKIOKOULUTUS

Opetuksen ja koulutuksen tilojen yhteydessä olevien liikuntaolosuhteiden suunnitteluun osallistuminen

Kuntien olosuhdetyön haasteita

Kunnalliset liikuntapalvelut eivät ole yhteiskunnasta irrallinen saareke. Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelmaa laadittaessa on siten omaa nykytilannetta sekä tulevaisuuden näkymiä hyvä tarkastella myös laajemmasta kuin omasta paikallisesta viitekehystä. Alla on kuvattuna keskeisiä nähtävissä olevia yhteiskunnallisia muutosvirtoja

Lisäksi kuvan keskiosaan on koottu kunnallisten liikuntaolosuhteiden kehittämiseen liittyviä haasteita / kysymyksiä, jotka vahvasti kytkeytyvät yleisiin yhteiskunnallisiin kehityskulkuihin. Kuvassa boldattuina näkyvät ovat sellaisia, joita suunnitelmatyön ohjausryhmä pitää erityisen tärkeinä tulevaisuuden ratkaistavina haasteina myös lisäalnessa?

*Nykytilanteen
tarkastelua*

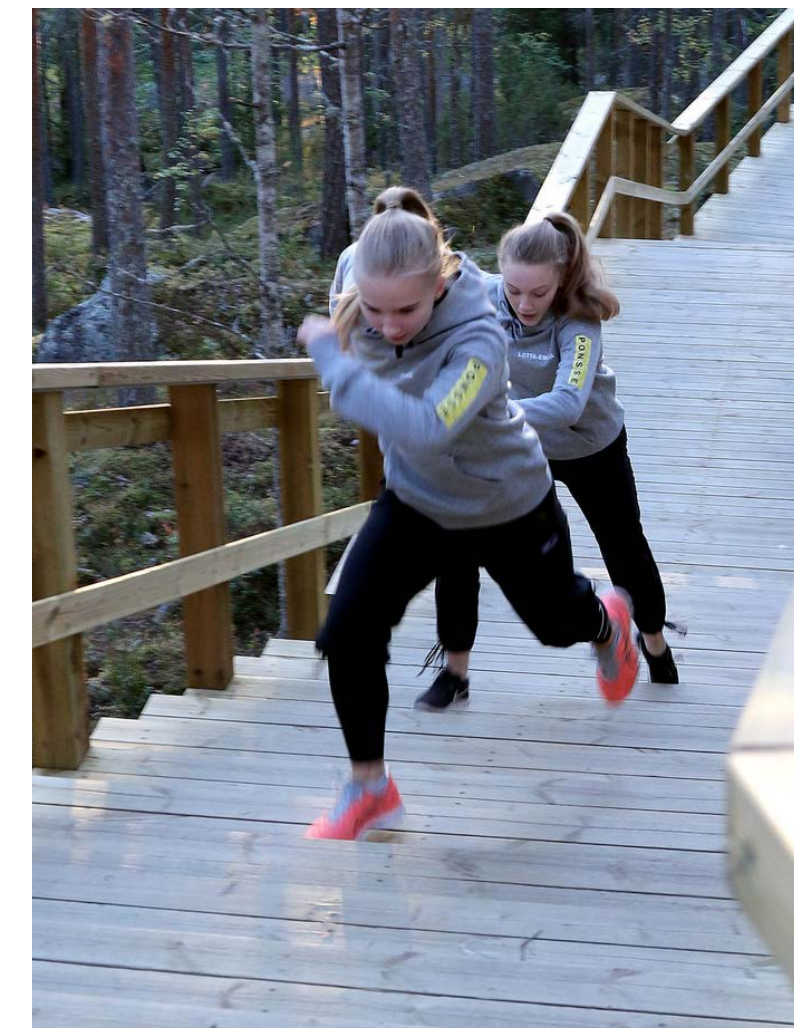
Keskeisimmät liikuntaolosuhdeinvestoinnit 2010-2022

Päähankkeita olosuhdetyypeittäin	Yhteensä €
SISÄLIIKUNTAPAIKKOJEN KEHITTÄMINEN	
Jäähalli, korjauksia	501 000
Liikuntahalli, korjauksia	333 000
Palloiluhalli, korjauksia	228 000
Uimahalli, uudisrakennus	12 819 000
Koulujen liikuntasalit, uudisrakentamista	4 160 000
ULKOLIIKUNTAPAIKKOJEN KEHITTÄMINEN	
Sankariniemen yu-stadion	347 000
Kankaan liikuntapuisto	1 127 000
Lähiliikuntapaikat	1 183 000
Paloisvuoren liikunta-alue	569 000
Hanhilammen ampumakeskus	294 000
Muut kentät/liikuntapaikat	499 000
Uimarannat	288 000
LIIKUNTA-, KÄVELY- JA ULKOILU-REITISTÖJEN KEHITTÄMINEN	
Kävely- ja pyöräilyväylät	3 772 000
Ulkoilu- ja liikuntareitit	837 000
YHTEENSÄ	20 120 000

IISALMEN UIMAHALLI 28.08.2020

SIREN ARKKITEHDIT OY

Nykyinen olosuhdeverkosto lukujen valossa

Kunnan ylläpitämät liikuntaolosuhteet	Määrä
ULKOLIIKUNTAOLOSUHTEET	
Kävely- ja pyörätiet (jalankulku ja pyörätiet)	84,1 km
Valaistut kuntoradat	16 km
Ladut / valaistut ladut	108 km / 19,5 km
Ulkoilureitit / retkeilyreitit / taukopaikat (laavut, nuotiopaikat)	34 km / 2 kpl / 23 Kpl
Isot pallokentät: tekonurmi / nurmi	2 kpl / 3,15 ha
Yleisurheilukentät	1 kpl
Luistelualueet / kaukalot	2,6 ha / 8 kpl
Lähiliikuntapaikat / leikkipuistot	7 Kpl / 30 kpl
Ulkotenniskentät / ulkopickleballkentät	7 Kpl / 4 kpl
Beach volley kentät / ulkokoripallokentät	7 Kpl / 1 kpl
Skeittipaikat / parkouralueet	3 kpl / 2 kpl
Ulkokuntoilupaidat tai alueet / Kuntoportaatt	6 kpl / 1 kpl
Uimarannat/-paikat / talviuintipaikat	14 kpl / 1 Kpl
Frisbeegolfradat	4 Kpl
Maastopyöräradat / -reitit	2 kpl
Laskettelukeskus	1 kpl
Ampumarata	1 kpl
Motocrossrata	1 kpl

SISÄLIIKUNTAOLOSUHTEET	
Koulujen yhteydessä olevat liikuntasalit	13 kpl
Liikuntahallit / Jalkapallohallit / uimahalli / jäähallit	1 kpl / 1 kpl / 1 Kpl / 1kpl
Kuntosalit	1 kpl
Yksittäiset sisäliikunnan suorituspaikat?	2 kpl

Muiden palvelutuottajien (yritykset, seurat) tarjoamia liikuntaolosuhteita	Määrä
Kunto- & crossfitsalit / Parkoursalit	5 kpl / 1 kpl
Kamppailusalit	2 kpl
Tanssisalit	1 kpl
Keilahallit	1 kpl
Padelhalli	5 kenttää
Tenniskentät	8 kpl
Golfkentät / minigolfkentät	1 kpl / 1 kpl
Talviuintipaikat	1 kpl
Ratsastustallit & maneesit	1 kpl

Liikuntapaikkakohtaiset tiedot lisälmen liikuntapaikkaverkostosta löytyvät www.lipas.fi -sivustolta.

Poimintoja asukaskyselyn* tuloksista

RUUSUJA

90% aikuisvastaajista tyytyväisiä kunto-, luonto- ja arkiliikunnan olosuhteisiin lisalmessa

86% aikuisvastaajista tyytyväisiä liikunta- ja ulkoilu- paikkojen määrään lisalmessa

90% Lapsiperheiden vanhemmista tyytyväisiä päiväkotipihoihin ja leikkipaikkoihin lisalmessa

94% KOKONAISARVIO OLOSUHTEISTA aikuisvastaajista pitää lisalmea ”erittäin tai melko hyvänä liikuntakaupunkina” olosuhteiden osalta

RISUJA

48% Aikuisvastaajista tyytymättömiä pyöräteiden talvikunnossapitoon lisalmessa

44% Aikuisvastaajista tyytymättömiä liikenneturvallisuuteen pyöräteillä

43% Yläkouluikäisistä pojista tyytymättömiä koulupihojensa liikuntamahdollisuuksiin

ASUKKAIDEN KEHITTÄMISIDEOITA, mm.

Lasten ja nuorten liikuntapaikat kuntoon. Kaupungin pohjoispuolelle liikuntapaikkoja (skeittipaikka, frisbeegolfrata) sekä uudenaikainen ulkokuntosali.

Paloisvuoren alueella olisi vielä paljon potentiaalia (on hyvä nytkin) kehittyä huippupaikaksi. Huoltotilat ja yhteydet kuntoon.

Luontopolut sellaiseen kuntoon, että niitä pystyy hyvin käyttämään myös liikuntarajoitteiset. Penkkejä lisää.

Ehdottomasti tärkein toimenpide hyötyliikunnan ja ympäristön näkökulmasta on saada lisää kevyenliikenteenväyliä, jotta täältä ”syrjäkyliltä” on turvallista esim. pyöräillä kaupunkiin töihin, asioille, kauppaan jne.

Enemmän ulkokuntoilu- laitteita eri puolelle kaupunkia

Saunallisen avantouintipaikan perustaminen. Erittäin voimakkaasti kasvava, hyvinvointia parantava laji, joka houkuttelisi varmasti kävijöitä myös ulkopaikkakunnilta.

Maastopyöräilyä harrastetaan iästä riippumatta. Nykyiset reitit eivät vastaa perusharrastajien tarvetta: teknisesti vaativien reittien lisäksi ei ole muita reittejä kuin pururata Paloskilla - tarve olisi jonkinlaista muutakin reittiä.

Koiraharrastuksille iso halli, ei tarvi olla +20 astetta lämmintä, mutta kun olisi riittävän iso, jossa voisi treenata agilityä pelkäämättä osumista seiniin. Puolikylmä teollisuushallikin kävisi, kun olisi katto korkealla ja seinät leveällä.

*) Kysely tehty maaliskuussa 2022. Kyselyyn vastasi 288 aikuisvastaajaa ja 230 lasta ja nuorta.

Poimintoja seurakyselyn* tuloksista

RUUSUJA

88% vastanneista seuroista tyytyväisiä harjoitusmahdollisuuksien ympärivuotisuuteen

87% vastanneista seuroista tyytyväisiä heidän harjoitustilojensa ja -vuorojensa määrään

87% vastanneista seuroista tyytyväisiä liikunta- paikkojen saavutettavuuteen

84% KOKONAISARVIO OLOSUHTEISTA vastanneista seuroista pitää lisälmeä ”erittäin tai melko hyvänä urheilukaupunkina” olosuhteiden osalta

RISUJA

31% vastanneista seuroista tyytymättömiä tiloihinsa kilpailu- ja tapahtumatoiminnan näkökulmasta

25% vastanneista seuroista tyytymättömiä heidän harjoittelutilojensa laatuun

21% vastanneista seuroista tyytymättömiä heidän harjoitusaikoihinsa / -ajankohtiinsa

SEUROJEN KEHITTÄMISIDEOITA, mm.

Kaupungissa pitäisi olla edes yksi paikka jossa olisi kunnan sali/lattia erilaisten tanssilajien harrastamiseen.

Uuden isomman liikuntahallin teko.

Oheisliikuntaolosuhteiden kehittäminen (ladut lähellä, sisäliikuntatila), yhteistyö kaupungin, uimahallin ja lähiseurojen kanssa

Ehottomasti talveksi skate/ scuttaus tilat!!!
lisälmeä puuttuu täysin.

Harjoittelukustannusten pienentäminen nykyisestä tasosta.

Kesäreittien kunnostus Koljonvirran ja Sikokallion puolelta.

Paloisvuoren ympäristön kehittäminen, huoltorakennukset kuntoon ja riittävästi tiloja, pyöräilymahdollisuuksien lisääminen Paloisvuorelle, esim. hyppyrat, dropit, pump track...

Paloisvuorelle kunnolliset sosiaalitilat kilpailujen pidon mahdollistamiseksi

* Kysely tehty maaliskuussa 2022. Kyselyyn vastasi 25 seuraa.

Nykytilan kokonaisarviointi SWOT-tarkasteluna*)

OMATOIMISEN LIIKKUMISEN OLOSUHTEET

Vahvuudet / mahdollisuudet

- Uusi uimahalli valmistumassa - laadukas ja monipuolinen kokonaisuus kaupunkikoko huomioiden.
- Talviliikunnan olosuhteet. Pitkä ja lumivarma talviliikunta-kausi, kattava ja hyvin saavutettava latuverkosto sekä myös hyvä luistelupaikkojen verkosto koulujen yhteydessä
- Ulkoilun olosuhteet. Paloisvuori erityinen aarre - monipuolinen palvelutarjonta ympärivuotisesti kaupunkikeskustan yhteydessä. Lisäksi keskusta-alueella kauniissa maisemissa hyvät ulkoilu- ja kuntoilureitit.
- Lähiliikuntapaikkaverkosto. Koulupihoja kehitetty aktiivisesti ja lisäksi paljon vapaakäyttöisiä pallokenttiä sekä hyvätasoisia leikkipaikkoja. Kaupungissa myös useita ulkokuntosaleja.
- Mailapeliin olosuhteet. Paljon ulkotenniskenttiä hyvällä sijainnilla ja erityispiirteenä pickleballkenttien kokonaisuus mikä harvinaista Suomessa. Lisäksi uusi Padelhalli valmistunut.

Heikkoudet / uhat

- Pyöräilyn olosuhteissa kehittämistarpeita - esim. kaupunkikeskustassa pyöräilyreitistö hankala käyttää. (Kävely- ja pyöräteiden kehittämissuunnitelma käynnissä!). Myös maastopyöräilyn olosuhteissa kehittämisen paikka - hyviä kohteita löytyy, johon luotavissa laadukasta reitistöä ilman raskasta rakentamista ja ylläpitoa
- Osa luontoliikunnan reitistöä varsin heikolla ylläpidolla - vaatii kehittämissuunnitelmia
- Talviuinnin olosuhteet kaupungissa heikot - vain yksi paikka, jossa oheistilat
- Paloisvuorella yksittäisiä kehittämistarpeita - mm. hissi.

SEURATOIMINNAN OLOSUHTEET

- Monipuolinen perusliikuntapaikkojen verkosto liikunta- ja urheiluseuratoimintaan.
- Hyvä vuorojen saatavuus seuratoiminnan tarpeisiin
- Seuratoiminnan liikuntapaikat varsin hyvin saavutettavissa
- Liikuntapaikkojen käyttömaksut seuroille hyvinkin kohtuullisia - maksuja ei korotettu 2015 jälkeen.

- Hallien tilanteessa erilaisia haasteita. Erityisesti jää- ja jalkapallohalleissa tilakapasiteetti liian pieni
- käyttäjämäärät huomioiden tilakapasiteetin lisäämisen osalta sekä toiminnallisesti. Liikuntahallin osalta akuuteimmat haasteet katsomutilojen kunnossa.
- Useissa perusliikuntapaikoissa varasto/säilytystilojen sekä pukutilojen kehittämistarpeita
- Yleisesti haasteena seuratoiminnan liikuntapaikkojen peruskorjaustarpeen jatkuva kasvu

13

lisälmen
liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma

OLOSUHDETYÖN TOIMINTAMALLIT

- Kaupungissa pitkät perinteet aktiivisessa ja suunnitelmallisessa liikuntaolosuhteiden kehittämis- ja ylläpitotyössä - osaamista on kertynyt asiaan.
- Kaupungin sisäinen yhteispeli toimii erittäin hyvin olosuhdekehittämisessä kaikilla tasoilla.
- Myös yhteistyö seura- ja yrityskentän kanssa toimii hyvin. Ko. tahoilla merkittävä rooli kaupungin olosuhdekehittämisessä / täydentämisessä.
- Olosuhdekehittämisen seurantajärjestelmiä kehitetty aktiivisesti - mm. liikuntapaikkahoidon resurssitarpeet selvitetty ja latutilanteen seurantajärjestelmä hankittu
- Sopiva kaupunkikoko merkittävä potentiaali - mahdollistaa ketterät toimintamallit olosuhdekehittämisessä
- Alueella aktiivista ylikunnallista yhteistyötä - tämä merkittävä mahdollisuus palvelukehittämiselle (mm. liikunta- matkailu)

- Liikuntapaikkojen korjausvelan tilanteen selvittämisen toimintamalli keskeneräinen - kaupungin kokonaistilanne ei tiedossa riittävän hyvin tällä hetkellä.
- Liikuntaolosuhteisiin ja -palveluihin liittyvässä asiakasviestinnässä kehittämistä, erityisesti somekanavien sekä paikallislehden hyödyntämisessä. Myös olosuhdekehittämiseen liittyvä osallistaminen vaatii toimintatapojen uudistamista - erityisesti lasten ja nuorten osalta..
- Ulkoliikuntapaikkojen ylläpidon osalta sisäisen viestinnän toimintatavoissa edelleen kehitettävää
- Isoina yleisinä tulevaisuuden haasteina olosuhdekehittämisen toimintamalleille; kiristyvä kuntatalous, väestörakenteen muutos, seura-aktiivien / vapaaehtoistoiminnan hiipuminen sekä osaavan työvoiman saamisen haasteet.

*) Ohjausryhmän tekemä yhteenveto nykytilanteesta

Kehittämistyön suuntaviivat

Suunnitelmakauden päätavoitteet 2022–2030

STRATEGISET
PÄÄOHJURIT

SUOMEN IHMEELLISIN KAUPUNKI - Iisalmen kaupunkistrategia 2030

- Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.
- Rakennamme toimivaa, viihtyisää ja turvallista kaupunkiympäristöä eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden.
- Yhdyskuntarakenteemme on tiivis, ja toimiva palveluverkko on hyvin saavutettavissa, liikuntareitit ja puistot houkuttelevat ihmiset liikkumaan.
- Olemme vetovoimainen ja palveluiltaan monipuolinen Ylä-Savon seutukeskus, kehitämme kaupungin elinvoimaa määrätietoisesti uusien asukkaiden ja yritysten saamiseksi alueelle yhteistyössä muiden seudun kuntien kanssa.
- Yhteisölliset tapahtumamme houkuttelevat kävijöitä laajalta alueelta ja teemme yhteistyötä kansainvälisen matkailun kehittämiseksi seudullisten ja maakunnallisten toimijoiden kanssa.

LIIKUNTAOLO-
SUHTEIDEN
KEHITTÄMIS-
SUUNNITELMAN
PÄÄTAVOITTEET

ULKOILU- JA LÄHILIIKUNTAPAIKKA- VERKOSTON EDELLEEN VAHVISTAMINEN

Suunnitelmakauden aikana pyritään tekemään kunnostamis- ja uudishankkeiden kautta säännöllinen omatoiminen liikunta kaupungissa kaikenikäisille helpoksi ja kouruttavaksi. Tavoitteena on mm. lisätä ja uudistaa kaupungin lähiliikunta- ja ulkokuntoilupaikkojen tarjontaa ja huomioida uudishankkeilla myös uusien kasvavien lajien tarpeet (mm. frisbee-golf). Lisäksi aktiivista kehittämistyötä tehdään ulkoilun olosuhteisiin, jossa erityispanostusta ohjataan Paloisvuoren alueen jatkokehittämiseen. Arkiliikkumista edistetään vahvasti suunnitelmakauden aikana syntyvän kävely- ja pyöräiteiden kehittämisohjelman ja sen toimenpiteiden kautta.

HALLITILANNE KUNTOON

Suunnitelmakauden yhtenä keskeisenä tavoitteena on saada kaupungin halli-infra päivitetyn nykytarpeita vastaavaksi. Tärkeimpänä hankeinvestointina on uuden uimahallin saaminen tilojen ja toimintajärjestelmien osalta käyttökuntoon. Lisäksi suunnitelmakauden aikana on ratkaistava kaupungin jäähallitilanne joko peruskorjausten tai uudisrakentamisen kautta. Myös liikuntahallin osalta tehdään kehittämistoimenpiteitä, jotka parantavat erityisesti tilan tapahtumakäyttöä. Yhteistyössä jalkapalloseuran kanssa etsitään suunnitelmakauden aikana ratkaisu lajin sisähallitarpeelle.

LIIKUNTAPAIKKOJEN TEKNINEN JA TOIMINNALLINEN TILANNEKUVA HALTUUN

Suunnitelmakauden aikana tehdään myös resurssipanostuksia kaupungin olosuhdeyön toimintatapojen kehittämiseen. Erityisesti huomiota kiinnitetään toimintamallin rakentamiseen, jolla mahdollistetaan ajantasainen seuranta kaupungin liikuntapaikkaverkoston teknisestä ja toiminnallisesta tilanteesta. Lisäksi em. kytkeytyen kehittämispanostuksia tullaan ohjaamaan kaupungin liikuntapaikkaverkoston ylläpidon optimointiin. Toimintatapojen hiomissa huomiota tullaan kiinnittämään myös asiakasviestinnän, tilavarausohjelmien ja ylikunnallisen yhteistyön kehittämiseen.

Kehittämistyön suuntaviivat 2021–2030

OMATOIMISEN LIIKUNNAN OLOSUHTEET

HANKKEET / HANKEKOKONAISUUDET	KESKEISIÄ TOIMENPITEITÄ (näkemykset aikatauluista ja resursseista)
<p>UIMAHALLIN KÄYTTÖNOTTO Uusi uimahalli parantaa erittäin merkittävällä tavalla koko väestön liikunta- mahdollisuuksia. Lisäksi uimahalli merkittävä sosiaalinen kohtaamispaikka, erityisesti ikäihmiselle. Hallin käyttöönottoon liittyy myös useita koko kaupungin palvelujärjestelmän kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hallin viimeistelytyöt v. 2022, nykyisen hallin purkaminen ja parkkipaikan rakentaminen (ka. 200 000€). Hallin kokonaiskustannusarvio 15.4 M€. Uuden uimahallin v. 2020 laaditun palvelusuunnitelman käytäntöön vienti (mm. koulu-uinnit, sähköiset järjestelmät, aukioloajat, markkinointi)
<p>PALOISVUOREN ULKOILUALUEEN KEHITTÄMINEN Paloisvuoren edelleen kehittäminen keskeinen strateginen painopistevalinta liikuntaolosuhdeytössä. Kehittämistyötä ohjaa erillinen oma kehittämissuunnitelma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> v. 2022: mm. hiihtomaan ja alueen esteettömyyden kehittäminen sekä koirapuistohanke (ka. yht. 95 000€) v. 2023: rinnevalaistuksen uusiminen (ka. 150 000€). Lisäksi selvitystyön käynnistäminen takarinnealueen kehittämisestä (mm. maasto- ja alamäkipyöräily toiminnot) v. 2024 lasten mattohissin asentaminen (ka. 120 000€) v. 2025–2026: lumetuksen kehittäminen ja monitoimirakennuksen toteuttaminen (ka. 1.1 M€)
<p>LÄHILIIKUNTAOSUHTEIDEN KEHITTÄMINEN Jatketaan aktiivisesti lähiliikunta- ja leikkipaikkojen, ulkokuntoilupaiikkojen ja muiden omatoimisesti, ilman vuorovarausta käytettävien liikuntapaikkojen kehittämistä palvelemaan kaikenikäisiä kaupunkilaisia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lähiliikuntapaikkahankkeita mm. v. 2022 Kilpjärvi (mm. tekonurmikenttä & valaistus) ja Peltosalmi (skeittipuiston peruskorjaus), v. 2023 Mansikkaniemi (mm. monitoimiareena + valaistus) ja Kirkonsalmi (mm. monitoimiareena) ja v. 2024 Kankaan aktiviteettipuisto (mm. lihaskuntorata, esteetön leikkikenttä). Ka. yhteensä n. 375 000€. Lisäksi päiväkotij- ja koulupihojen vuosikunnostukset ja leikkikenttien saneeraukset, joissa huomioidaan erityisesti liikunta- ja leikkimahdollisuuksien kehittäminen Ulkokuntoilupaiikkojen kehittäminen: v. 2022–2027 vuosittain 35 000€ peruskorjauksiin Frisbeegolf -olosuhteiden kehittäminen; Ohenmäen rata v. 2022 ka. 15 000€. Lisäksi frisbeegolfrata osana Mansikkaniemen lähiliikuntapaikkahanketta
<p>LUONTO-/ VESISTÖLIIKUNTAMAHDOSSUUKSIEN KEHITTÄMINEN Kaupungissa olevat luonto- ja vesistöalueet tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia liikuntaan. Näissä olosuhteissa on paljon myös kehittämistarpeita sekä vielä hyödyntämätöntä potentiaalia, jota tulee ottaa käyttöön – luontoarvoja kuitenkin vaalien</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uimarantojen kehittäminen, mm. hyppylaituri Kaupunginrantaan v. 2022 (ka. 40 000€) sekä v. 2023 uudet uimapaikat Holopanlahteen ja Peltosalmelle (ka. 30 000€) Vesistöliikunnan olosuhteiden kehittäminen, mm. v. 2022, Koljonvirran monitoimireitin kunnostus + muita kohteita (ka. 40 000 €) sekä v. 2023–2026 vuosittain eri kohteiden peruskorjauksia (ka. 30 000 € /v) Talviuintipaikkojen kehittäminen. Haetaan yhdessä yhdistystoimijoiden kanssa toteutusmalli talviuintipaikkojen ylläpito ja kehittämisohjelmien. Tavoite: kaupungin alueelle yksi uusi talviuintipaikka v. 2023–2024. Esteettömän luontoreitin toteuttaminen Kangaslammin lähiliikuntapaikan ympäristöön. Lisäksi kehitetään luonto- ja ulkoilureittejä ja niiden taukopaikkoja vuosittaisten kunnostusrahojen puitteissa erillisen suunnitelman pohjalta Nykyisen kuntorata /latuverkoston laadun kehittäminen (mm. Sikokallion latu-urien leventäminen) Jatketaan aktiivisesti ylikunnallisten moottorikelkkareittien ylläpitoa
<p>ARKILIIKKUMISREITTIEEN KEHITTÄMINEN Erilaiset arkiliikkumisen reitistöt ovat keskeisiä niin liikunnan harrastamisen näkökulmasta kuin hyöty/arkiliikkumisenkin näkökulmasta. Näissä reitistöissä on kaupungissa paljon erilaisia tunnistettuja kehittämistarpeita, joita pyritään edistämään poikkihallinnollisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kävely ja pyöräteiden kehittäminen erillisen suunnitelman pohjalta. Uusien reittien rakentaminen (ka. 860 000€) sekä nykyisten reittien peruskorjaus (100 000 €/v) Alueellisen kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelman saaminen valmiiksi vuoden 2022 loppuun mennessä. Ohjelma auttaa fokusoimaan kaupungin kävely- ja pyöräteiden kehittämisen erityistoimenpiteitä

Kehittämistyön suuntaviivat 2021–2030

SEURATOIMINNAN JA OHJATUN LIIKUNNAN OLOSUHTEET

HANKKEET / HANKEKOKONAISUUDET	KESKEISIÄ TOIMENPITEITÄ (alustavat näkemykset aikatauluista ja resursseista)
<p>JÄÄURHEILUN JA JALKAPALLON HALLITARPEIDEN RATKAISEMINEN Jääurheilut ja jalkapallo harrastetuimpia seuratoiminnan lajeja. Lajien olosuhteissa puutteita - nykyinen jäähalli peruskorjaustarpeessa ja kapasiteetiltaan riittämätön. Myös nykyisen jalkapallohallin osalta näköpiirissa hallin uusimistarve huomioiden käyttäjäryhmien tarpeet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jääolosuhteiden parantaminen. Jäähallien tarve- ja kuntokartoitus v. 2022. Jäähallin mahdollinen peruskorjaus v. 2024-2025 (ka. 5 M€) sekä uuden harjoitusjäähallin mahdollinen toteuttaminen v. 2026 (ka. 3 M€) Nykyisen jalkapallohallin uusiminen kiinteäksi halliksi n. v. 2028 (ka. 5 M€)
<p>SISÄLIIKUNTATILOJEN KEHITTÄMINEN Kaupungin liikuntahalli tärkein sisäpalloilulajien kilpailutila. Halli vaatii kehittämistä erityisesti kilpailutapahtumien edellytysten parantamisen näkökulmasta. Lisäksi osana kouluverkoston uudistamista täydennetään kaupungin liikuntasali-tarjontaa pienten monikäyttötilojen osalta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mansikkaniemen koulun liikuntasali (n. 270m²) rakentaminen v. 2022 (ka. n. 800 000 €) Liikuntahallin katsomoiden kunnostaminen v. 2024 (ka. 150 000€) Soinlahden koulun liikuntasalin (n. 200 m²) rakentaminen v. 2024 (ka. n. 500 000 €)
<p>PALLO- JA URHEILUKENTTIEN OHEISTILOJEN PARANTAMINEN Kaupungin kenttäverkosto laajuuden ja laadun osalta varsin hyvä. Suurimmat näköpiirissä olevat puutteet liittyvät yksittäisten kenttien huoltotilojen kehittämisen tarpeeseen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sankariniemen kentän huoltotilojen kunnostaminen 2026-2027 (ka. 400 000€). Nurmikentän ja sadetusjärjestelmän uusiminen edessä suunnitelmakauden lopulla. Muut mahdolliset kenttien kehittämistoimenpiteet arvioidaan liikuntapaikkaverkoston teknisen ja toiminnallisen tilan selvityksen jälkeen.
<p>ERIKOISLIIKUNTAPAikkojen KEHITTÄMINEN Kaupungin moottoriurheilukeskus ja ampumarata merkittäviä liikuntapaikkoja, jotka palvelevat myös alueellisina erikoisliikuntapaikkoina. Kumpaankin liikuntapaikkaan liittyy yhdessä lajitoimijoiden kanssa tunnistettuja kehittämistarpeita. Käyttäjäjärjestöjen rooli kehittämistyössä suuri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Parkatin moottoriurheilukeskuksen vesihuollon ja wc tilojen rakentaminen v. 2022–2023 (ka. n. 100 000€) Hanhilammen ampumaurheilukeskukseen ”Practical-radan” rakentaminen v. 2023 (ka. 80 000€)

Kehittämistyön suuntaviivat 2021–2030

TOIMINTATAPOJEN KEHITTÄMINEN

PAINOPISTEET	KESKEISIÄ TOIMENPITEITÄ
<p>LIIKUNTAPAikkojen teknisen ja toiminnallisen tilan seurantajärjestelmien kehittäminen</p> <p>Liikuntapaikkaverkoston teknisen ja toiminnallisen tilan seurannasta puuttuvat nykyisellään pysyväluonteiset työkalut, minkä takia ajantasainen tieto puutteellista. Asia edellyttää työkalujen ja toimintamallien kehittämistä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liikuntapaikkaverkoston teknisen ja toiminnallisen tilan kartoitusvälineen luominen. Välineen suunnittelu ja pilotointi v. 2022. Laajempi käyttöönotto v. 2023 eteenpäin. Liikuntapaikkojen huollon seurantajärjestelmän (Fluent) jatkokehittäminen koskemaan myös muuta olosuhdeverkostoa (mm. kenttäverkosto) v. 2022–2023. ”Tiedolla johtamisen” -toimintamallien kehittäminen osana koko kaupunkiorganisaatiota koskevaa kehittämistyötä Käyttäjämäärien seurannan toimintamallien ja analysointitiedon kehittäminen
<p>LIIKUNTAPAIKKOIHIN LIITTYVIEN RESURSSIEN OPTIMOINTI</p> <p>Kirstyvä kuntatalous ja uudistuva liikuntapaikkaverkosto (mm. uusi uimahalli) lisäävät entisestään painetta tarkastella liikuntapaikkaverkoston liittyvien henkilöstö- ja talousresurssien tehokasta käyttöä ja sen pohjalta luoda toimenpiteitä resurssien optimointiin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tehdään uuteen uimahalliin liittyen kiinteistöhuollon ja teknisen työn mitoitukset ja palvelukuvaukset / v. 2022 Tehdään liikuntapaikkaverkoston liittyvää hoitoluokitusten uudelleen arviointia ja laatutarkasteluita sekä resurssien optimointia
<p>ASIAKASVIESTINNÄN JA TILAVARAUSOHJELMAN KEHITTÄMINEN</p> <p>Liikuntapaikoihin liittyvässä asiakasviestinnässä ei nykyisellään hyödynnetä parhaalla mahdollisella tavalla erilaisia käytössä olevia medioita, jolloin osa keskeisistä asiakasryhmistä jää tavoittamatta. Myös viestinnän ajantasaisuudessa ja sisällöissä kehittämistarpeita. Lisäksi kaupungin tilavarausten toimintamalli vaatii uudistamista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tehdään liikuntapaikkoja koskeva viestinnän kehittämissuunnitelma osana Elämäni kunnossa -markkinointi- ja viestintäkonseptin liikuntapalveluiden viestinnän linjauksia. Erityistä huomiota kiinnitetään sosiaalisen median välineiden hyödyntämisen kehittämiseen ja kuntalaisia osallistavaan viestintään muissa omissa kanavissa. Toteutus v. 2022–2023. Kehitetään Timmi-varausjärjestelmän asiakasnäkökulma huomioiden (vuorojen varaaminen, seuranta, raportointi). Jatkuva. Hyödynnetään lipas.fi -järjestelmää olosuhdeverkoston liikuntapaikkarekisterinä ja liikuntaolosuhteiden vertailussa (mm. yhteisen koulutuksen järjestäminen). Jatkuva.
<p>YLIKUNNALLISEN / SEUDULLISEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN</p> <p>lisalmella keskeinen rooli myös seudullisena liikuntaolosuhteiden tarjoajana niin perusliikuntapaikkojen (mm. uimahalli) kuin myös laji/erikoisliikuntapaikkojen osalta.</p> <p>Kirstyvässä kuntataloudessa ylikunnallisen yhteistyön ja työnjaon merkitys tulee entisestään korostumaan, minkä takia yhteistyön sisältöjä on tärkeä pohtia ja kehittää yhdessä lähikuntien kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Haetaan aktiivisesti ylikunnallisen / seudullisen yhteistyön mahdollisuuksia lähikuntien kanssa liikuntapalveluihin liittyen. Konkreettisenä keinona esim. yhteinen ylikunnallisen yhteistyön selvitys- ja kehityshanke. Kehitetään alueellista lisalmijatienoot-verkkosivustoa

Isot liikuntapaikkahankkeet aikajanalla

Uusi uimahalli

Paloisvuoren ulkoilu/rinnealueen kehittäminen

Jalkapallohallin uusiminen

2022

2023

2024

2025

2026

2027

2028

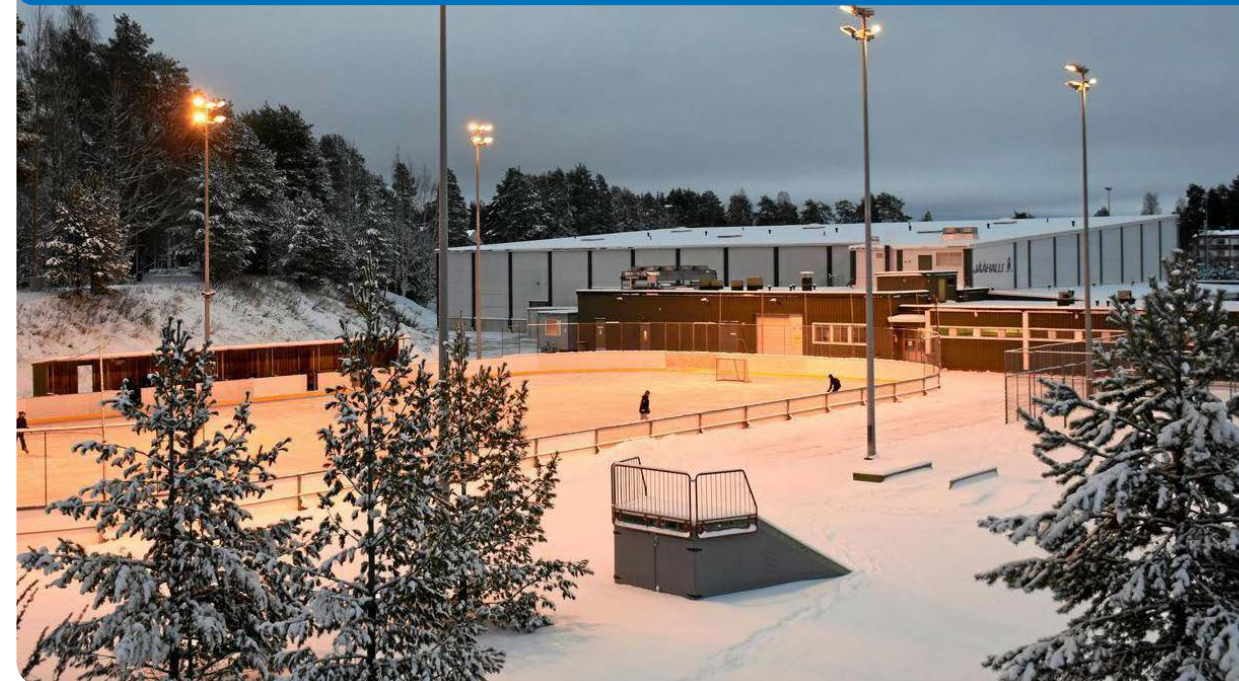
2029

2030

Mansikkaniemen ja Soinlahden koulujen liikuntasalit

Jäähalliratkaisut

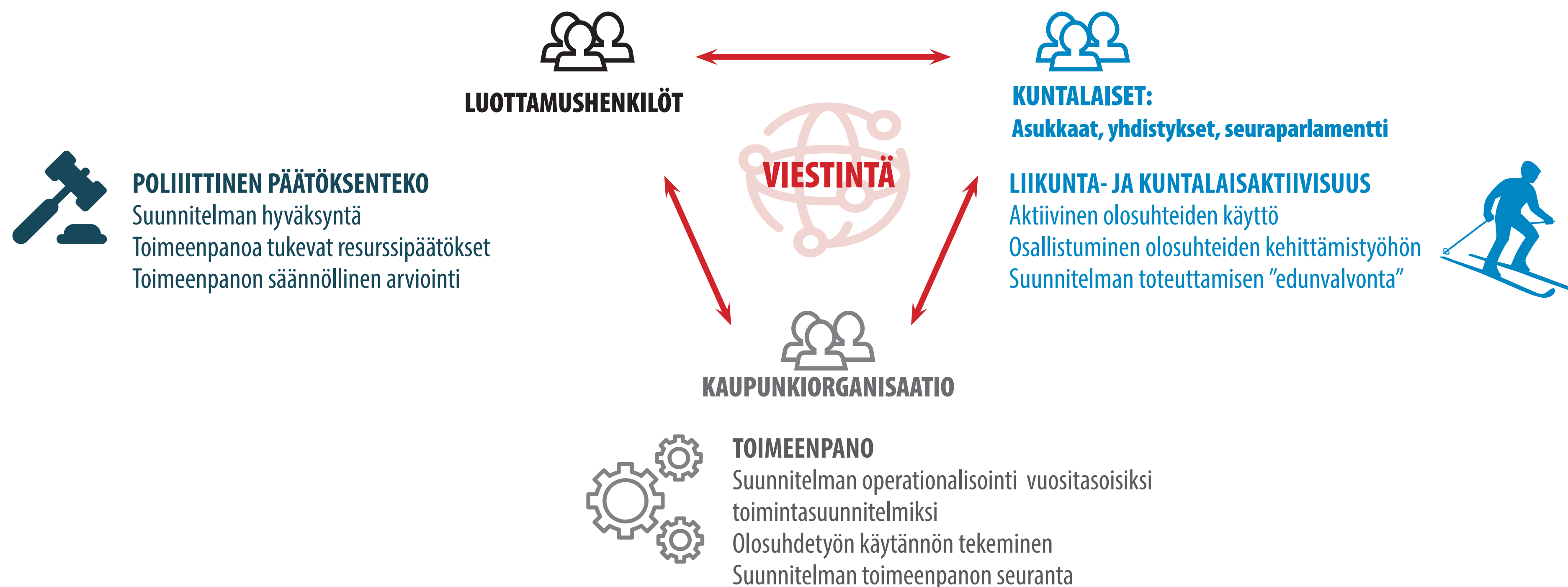

Kehittämissuunnitelman vienti käytäntöön

Tämän kehittämissuunnitelman esitykset ja linjaukset tulevat ohjaamaan lisalmen kaupungin liikuntaolosuhteiden kehittämistyötä 2020-luvun loppupuolelle saakka. Investointeja täsmennetään vuosittain talous- ja toimintasuunnitelman laadinnan yhteydessä. Suunnitelman onnistunut käytäntöön vienti edellyttää kuitenkin sujuvaa ja avointa yhteispeliä, jossa kaupunkiorganisaation henkilöstöllä ja luottamushenkilöstöllä, sekä kaupungin asukkailla, on oma tärkeä roolinsa. Tätä yhteispeliä ja sen roolitusta on kuvattu alla.

Tältä osin tässä kuvattu kehittämissuunnitelma on myös avoin kutsu kaikille eri toimijoille tuomaan oman osaamisensa ja innostuksensa liikuntaolosuhteiden paikalliseen kehittämistyöhön. Lisalmen monipuoliset liikuntaolosuhteet ovat olemassa asukkaita ja paikallistoimijoita varten.

Kehittämissuunnitelman toimeenpanon seurataan toimintakertomusten ja tilinpäätösten yhteydessä.

Yleiset linjaukset liikkumisympäristöön, liikuntapaikkoihin ja niiden käyttöön

Liikuntatilojen ja alueiden vuorojen jakoperusteet

- Vuorojen jaossa noudatetaan lautakunnan hyväksymää vuorojen jakoperustetta. Liikuntatilojen käyttöehdot ja toimintaohjeet ohjaavat käyttöä. Käyttöehdot ja toimintaohjeet löytyvät kaupungin nettisivuilta www.iisalmi.fi/liikunta.

Käyttömaksut liikuntapaikoilla ja -alueilla

- Järjestöjen käyttömaksut pyritään pitämään tasolla, jotka eivät vaikeuta järjestöjen toimintaedellytyksiä
- Tuetaan perheliikuntaa maksuttomilla vuoroilla, soveltavaa ja ikääntyneiden liikuntaa edullisimmilla käyttömaksuilla
- Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksella olevien lasten ja nuorten liikuntatilojen ja alueiden käyttö on uimahallia lukuun ottamatta maksutonta

Käyttäjien osallistaminen

- Käyttäjiä kuullaan ja osallistutetaan liikuntaolosuhteiden suunnittelussa, kehittämisessä ja rakentamisessa
- Kohdeavustuksilla tuetaan järjestöjä, jotka ylläpitävät (pois lukien vuokrat) ja osallistuvat liikuntatilojen ja alueiden kehittämiseen

Kestävä kehitys

- Resurssiviisaus ja ympäristöystävällisyys ovat keskeisiä näkökulmia liikuntaolosuhteiden kehittämisessä ja ylläpidossa

Alueellisen yhteistyön edistäminen

- Uusien kohteiden hankesuunnittelussa huomioidaan alueellinen liikuntaolosuhdeverkosto

Liikkumisympäristön rakentaminen

- Liikkumisympäristön kehittämisessä huomioidaan etenkin saavutettavuus, soveltuvuuseri käyttäjäryhmille ja monipuolisuus
- Kaavoituksen keinoin selvitetään liikuntapaikkojen optimaaliset sijainnit yhdyskunta rakenteessa. Lähiliikuntapaikat pyritään sijoittamaan koulujen läheisyyteen, jolloin ne palvelevat koulupäivän aikana tapahtuvaa liikunnanopetusta ja välituntiliikuntaa sekä keskeisesti alueen muuta käyttöä

Liikuntatilojen ja -alueiden hoito ja kunnossapito

- Liikuntapaikkojen hoito ja kunnossapito toteutetaan mahdollisimman laadukkaasti käytävissä olevat resurssit huomioiden. Käytännössä tämä tarkoittaa liikuntapaikkojen hoidon ja kunnossapidon laatuluokituksen kehittämistä ja käyttöönottoa lähitulevaisuudessa.

Pito- ja vetovoiman vahvistaminen

- Kehitetään liikuntaolosuhteiden markkinointia tukemaan pito- ja vetovoimaa
- Liikuntaolosuhteiden markkinoinnissa huomioidaan myös matkailunäkökulma

